

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

58-2

BRNO 2017

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 58
Volume 58

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady Head of editorial board	Pavel Kouřil
Redakční rada Editorial board	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik
Odpovědný redaktor Editor in chief	Petr Škrdla
Výkonná redakce Assistant Editors	Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba Executive Editors, Typography	Azu design, s. r. o.
Software Software	Adobe InDesign CC
Fotografie na obálce	Stříbrný prsten s kuželovitým butonem zdobený granulací, 9. století. Mikulčice, 3. kostel, hrob 454 (obr. 12, str. 41).
Cover Photography	The silver ring with conical button decorated with granulation, 9 th century. Mikulčice, 3 rd church, grave no. 454 (fig. 12, pg. no. 41).
Adresa redakce Address	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Čechyňská 363/19 602 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk Print	Azu design, s. r. o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2017
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2017 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

BUČOVICE (OKR. VYŠKOV)

Zámek č. p. 1. Vrcholný středověk, novověk. Kostel, zámek. Zjišťovací sondy.

V areálu NKP zámku Bučovice provedla společnost Archaia Brno, o. p. s. v roce 2016 zjišťovací sondy, které mají předcházet budoucí rekonstrukci prostoru severně od zámku. Celkem bylo položeno pět sond, které měly za cíl ověřit starší historické úpravy terénu v severním prostoru před zámekem (obr. 15).

Sondy neprokázaly žádné kvalitní úpravy nástupního prostoru před zámekem. Ojedinele byly dokumentovány pouze nekvalitně ložené dlažby z cihel, nahodile z kamenů. V celém prostoru bylo patrné postupné navýšování terénu navážkami, které obsahovaly bohatou kolekci zlomků kuchyňské stolní keramiky ze 17. až 19. století v druhotných polohách doplněnou o zlomky kostí z kuchyňského odpadu. V sondě S3 se podařilo doložit, že původní úroveň, ze které byla stavěna severní budova v areálu zámku (dnes Lesy ČR), se nachází přibližně jeden metr pod dnešním terénem. Dále v sondě S4 bylo doloženo, že ozdobná bosáž z cihel, dnes patrná při patě severní fasády zámku, dále pokračuje pod úroveň dnešního terénu. A to nejspíše až na úroveň terénu v parku, který k zámku na západě přiléhá. Původní terén při patě severní fasády byl tedy při výstavbě zámku přibližně o 1,5 m níže.

Nejdůležitější bylo zjištění v sondě S1. Ta byla umístěna v prostoru možného přechodu lodi do presbytáře goticko-románského kostela, který byl západně od sondy v parku objeven v roce 2000 (Borský *et al.* 2002, 252–254; Borský *et al.* 2003, 95–102; Vitula 2016). Lokalizace sondy vycházela z geofyzikálního měření georadarem z roku 2001 (Borský *et al.* 2003). Předpokládaný přechod lodi do presbytáře se nepodařilo zachytit. Při západní hranici již mimo zkoumanou plochu se nachází patrně pozůstatek kameno-cihelné historické kanalizace zapuštěné do starších navážek. Pod těmi byly nalezeny dvě úrovně fragmentárně dochovaných cihelných dlažeb. Prvá, výše položená dlažba s. j. 901 zachycená přibližně 110 cm od dnešního terénu byla tvořena atypickými cihlami o rozměru 28 × 22 × 5,5 cm a ložena do maltového lůžka. Druhá, nižší s. j. 900, přibližně v hloubce 130 cm od dnešního terénu, byla tvořena cihelnými dlaždicemi bez okosení o rozměru 17,5 × 17,5 × 4,5 cm, byla taktéž ložena do maltového lůžka. Celá dlažba byla také silně poškozena a směrem na jih a hlavně na východ byla výrazně propadlá.

S charakteru dlažeb je jasné, že v sondě S1 bylo dosaženo podlahy neznámého interiéru, který byl minimálně jednou předlážděn (obr. 16). Vzhledem k ostrému druhotnému klesání starší dlažby na jihu a východě musíme předpokládat, že ta se propadá do nám neznámé deprese, která může být starší než dlažba,

nebo k ní musí bezprostředně přiléhat. Jednoduše ztožnit námi odhalenou dlažbu s dlažbou kostela odhalenou v roce 2000 nemůžeme. Jde jak o rozdílné konstrukce, kdy neodpovídají velikosti dlaždic a cihel, tak hlavně o zcela rozdílné nivelety dlažeb. Námi objevené dlažby se nacházely v hloubce 218,24 m n. m. v případě starší a 218,54 m n. m. v případě mladší dlažby. Během výzkumu z roku 2000 se úroveň mladší dlažby v kostele pohybovala okolo 217,20 m n. m. a práh v místě románsko-gotického portálu byl v úrovni 216,38 m n. m. Rozdíl tedy činí více než jeden metr.

I přes tento rozpor se můžeme domnívat, že námi zkoumaný interiér náležel původně kostelu. Můžeme například uvažovat, že již náležel případnému presbytáři, kde by byla úroveň zvýšena, či jde o ve zbytku stavby nedochovanou úroveň z mladších úprav kostela. To, že pod námi sledovanou dlažbou se nacházejí starší objekty, jasně dokládá její prohnutí. Můžeme zde uvažovat o starších špatně zasypaných depresích či například o hrobkách, které se propadly. Na sondáž by měl v budoucnu navázat záchranný archeologický výzkum při úpravě prostoru severně od zámku a okolo budovy Lesů ČR.

Miroslav Dejmál, Jiří Grünseisen

Literatura

Borský, P., Ondra, K., Salaš, M., Stránská, R., Vitula, P. 2003: Archeologický, geofyzikální a petrografický výzkum románskogotického kostela v Bučovicích. In: R. Nekuda, J. Unger, V. Hašek (eds.): *Ve službách archeologie IV. Sborník k 75. narozeninám Prof. PhDr. Vladimíra Nekudy*. Brno, Nitra: Muzejní a vlastivědná společnost v Brně, Geodrill Brno, Archeologický ústav, Slovenská akademie vied, 70–75.

Borský, P., Stránská, R., Vitula, P. 2002: Bučovice (okr. Vyškov). *Přehled výzkumů* 43, 252–254.

Borský, P., Stránská, R., Vitula, P. 2003: Záchranný a zjišťovací výzkum zaniklého románskogotického kostela v areálu Bučovického zámku. In: *Zprávy státního památkového ústavu v Brně* 6/2002. Brno: Národní památkový ústav, ú. o. p. v Brně 95–102.

Dejmál, M., Grünseisen, J. 2016: *A062/2016 Bučovice – zámek – sondy. Nálezová zpráva o záchranném archeologickém výzkumu*. Rkp. nálezové zprávy. Uloženo: Archiv nálezových zpráv Archaia Brno, o. p. s.

Vitula, P. 2016: *Státní zámek Bučovice. Zpráva o záchranných a zjišťovacích archeologických výzkumech v areálu zámku*. Rkp. nálezové zprávy. Uloženo: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště Brno.

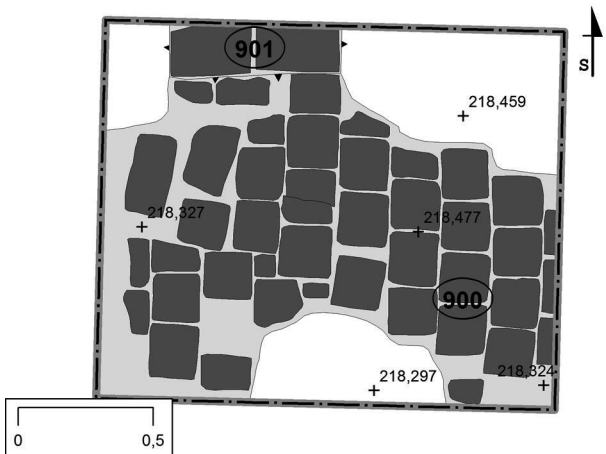
Resumé

Bučovice (Bez. Vyškov), Zámek č. p. 1. Mittelalter, Neuzeit. Kirche, Schloss. Rettungsgrabung.

Obr. 15. Bučovice, lokalizace sond v rámci areálu zámku.

Abb. 15. Bučovice, Lokalisierung der Grabungstelle.

Obr. 16. Bučovice, půdorys zachycených podlah v sondě S1.

Abb. 16. Bučovice, Lageplan sonde S1.

BÝŠKOVICE (OKR. PŘEROV)

„Intravilán“. Středověk, Novověk. Osídlení. Záchraný archeologický výzkum.

V souvislosti s výkopovými pracemi realizovanými v rámci investiční akce „Stavební úpravy vodovodu v obci Býškovice“ byl v měsících dubnu a květnu 2016 proveden záchraný archeologický výzkum formou dohledu. Pozitivní archeologické situace byly stavbou zachyceny a následně dokumentovány v centrální části obce, v inundačním pásmu Býškovického potoka. Nejstarší doklady sídlištních aktivit byly zaznamenány v trase liniového výkopu pro pokládku vodovodu před domy č. p. 3, 18, 19, 34. Na intaktní podloží tvořené terciérními jíly a zvětralými menilitovými břidlicemi nasedal zkulturněložený půdní horizont, z jehož úrovně pochází menší kolekce zlomků vrcholně a pozdně středověké keramiky. Mladší složku nálezů tvoří soubor zlomků tenkostěnné oxidačně pálené kuchyňské keramiky novověkého stáří, která pochází ze svrchních terénních vyrovnanek.

Zdeněk Schenk, Jan Mikulík

Resumé

Býškovice (Bez. Přerov), gebauter Teil der Gemeinde. Mittelalter, Neuzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

ČERNÁ HORA (OKR. BLANSKO)

Náměstí Míru, Radniční ulice, parc. č. 607/1. Středověk, novověk. Městys. Záchraný výzkum.

V červnu a červenci roku 2016 uskutečnili pracovníci Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., záchraný archeologický výzkum v jižní části náměstí Míru a v přiléhající severní větvi Radniční ulice v souvislosti s rekonstrukcí plynovodu. Přesná poloha místa je na ZM ČR 1:10 000 list 24-14-19 určena krajními body o souřadnicích 360:127, 360:136 a 364:136 mm od Z:J s. č.

Pravděpodobně zásobní jáma byla zachycena před severovýchodním rohem domu Radniční č. p. 48. Z výplně se podařilo získat poměrně početný soubor zlomků keramických nádob, který datuje její zánik do 15. až 16. století. Objekt by mohl souviset se zázemím domu, stojícího původně v místě vyústění dnešní Radniční ulice na náměstí Míru (Sadílek 2012, 16). Na pomezí domů Radniční č. p. 47 a 182 pak byla odkryta horní část základového výkopu sklepa. Vstup do sklepa se nachází v suterénu prvně uvedeného obydlí, o jehož existenci máme záznam již z roku 1656 (Souček 1974, 49). Při severním úseku východní zdi domu Radniční č. p. 46 protнула rýha pro plynovod v délce zhruba 13 m výraznou destruktivní vrstvou. Lze předpokládat,